

На основу члана 11. тачка 4. Статута Општег удружења детектива Србије, на седници одржаној дана _____ године, у Београду, Извршни одбор је усвојио

КОДЕКС ДЕТЕКТИВСКЕ ЕТИКЕ

Уводне напомене

Доношење Кодекса детективске етике у Републици Србији (у даљем тексту Кодекс), у циљу је напретка и развоја детективске делатности као професије од изузетног значаја не само у новом безбедносном оквиру у Републици Србији, већ и у ширим смислу концепта безбедности уопште, како локално тако и на међународном нивоу.

Кодекс понашања припадника детективске професије садржи основне стандарде професионализма и квалитета услуга које пружају сва правна лица и предузетници за детективску делатност (у даљем тексту: детективске агенције), и запослени детективи¹.

Кодекс се заснива на најбољој европској и међународној пракси у области детективске делатности и препоручује се сваком даваоцу и кориснику детективских услуга. Кодекс је дефинисан у складу са Законом о детективској делатности Републике Србије као и прописима који овај закон допуњују и прецизирају. У том смислу, Кодекс се примењује искључиво уз поштовање националног законодавства, преузетим обавезама и стручним способностима.

Када постоје недостаци или недоречености у домаћим прописима, Кодекс налаже да детективске агенције и сви запослени треба да раде на побољшању квалитета и правила пословања.

У циљу афирмације детективске делатности у Србији, ***Опште удружење детектива Србије*** активно ради на:

- Промовисању и унапређењу етичких поступака у детективској делатности;
- Удруживању детектива са осећајем професионалне припадности израженим у подстицању објективности, истине и професионализма, и развијању духа сарадње међу детективима;
- Успостављању и унапређивању осећаја припадности професији и развијању партнерских и сарадничких односа међу детективима;
- Осигурању поступања у складу са начелима праведности, транспарентности, одговорности, искрености, опрезности и обазривости, савесности и достојности обављања детективске делатности.

¹У овом Кодексу, све граматички родно употребљене речи, означавају и једнако се односе на лица оба пола.

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1.

Кодекс детективске етике у Србији утврђује *етичке стандарде и правила понашања* по којима ће се у свом професионалном и личном деловању понашати сви детективи у Републици Србији, при чему ће се придржавати начела слободе и професионалног рада и чувања угледа детективске професије.

2.

Опште удружење детектива Србије приписује поступак за изрицање мера у случају повреде одредаба овог Кодекса.

Правила и стандарди овог Кодекса односе се пре свега на детективе, али и на остале запослене у детективским агенцијама². Непознавање правила овог Кодекса не ослобађа од одговорности.

Детективи обављају послове независно, без спољашњих утицаја, притисака, наговора и без утицаја политичких странака, а јавно иступање може бити само у интересу стручног и професионалног деловања.

Детективи у јавности могу наступати само уз сагласност одговорног лица, предузетника код кога су запослени. Детективи не могу давати изјаве у име Општег удружења детектива Србије.

II ПРИНЦИПИ

1. Принцип законитости

Детектив ће поступати у оквиру законске регулативе Републике Србије и уздржати се од вршења сваке радње за коју знају, или је дужан да зна, да је незаконита или супротна смерницама овог Кодекса.

Када детективску делатност обавља у иностранству, детектив је дужан да поштује и међународна правила професионалне етике и правила професионалне етике детектива у држави у којој обавља радње из делокруга своје надлежности.

²Под појмом детективске агенције, у овом Кодексу, подразумевају се сва правна лица и предузетници за детективску делатност, који су у складу са законом регистровани за обављање делатности.

2. Принцип планирања, оперативности и методичности детективске делатности

Детектив, самостално или у сарадњи са осталим учесницима у детективској делатности, мора од почетка да дефинише питања на која треба да да одговоре и да планира верзије у вези са могућим објашњењима.

Детектив треба да одреди правце, стратегију и тактику своје делатности, што подразумева одабирање радњи које треба предузети, планирање рокова за њихово спровођење и ангажовање потребних техничких потенцијала. Принцип планирања, оперативности и методичности налаже да се целокупна делатност детектива организује темељно, експедитивно и ефикасно.

3. Принцип детективске етике

Детективи морају поступати на професионалан начин, уважавајући националне прописе, међународне стандарде и начела прописана овим Кодексом.

Детектив се не сме понашати на начин који доводи, или је вероватно да ће довести до дискредитације професије, њених чланова или корисника, или деловати на начин који подрива или је вероватно да може урушити поверење у професију, њене чланове и било ког корисника детективских услуга.

4. Принцип координације и сарадње

У циљу успостављања и одржавања добре професионалне сарадње, детектив треба:

- да са колегама размењује стручна знања и мишљења;
- да колеги пружи затражену стручну помоћ, осим у случајевима у којима постоји сукоб интереса;
- да не спречава клијента да, поред њега, за поступање у конкретном случају ангажује и другог детектива;
- да у заједничком поступању са колегама усаглашава сазнања, договара поделу посла и настоји да у односима са клијентом, наступа као део усклађеног стручног тима;
- учествује у развијању међусобних партнерских и сарадничких односа са колегама.

5. Принцип тајности (чувања пословне тајне)

Принцип тајности обавезује детективе да чувају податке до којих су дошли обављајући послове из своје надлежности. Подаци у смислу овог Кодекса се односе на све податке

који су му поверени у оквиру детективске делатности, као и подаци које је детектив прикупио у вршењу уговореног посла.

Ови подаци се сматрају пословном тајном за време и након извршења тог посла, и могу се користити само у сврху за коју су прибављени и у складу са законом и прописима који се односе на заштиту приватности и заштиту података о личности.

6. Принцип објективности

Принцип објективности захтева од детектива да реално и непристрасно планира и предузима мере и радње за које је законом овлашћен у циљу испуњења предузетих обавеза и захтева наручиоца услуга, који проистичу из закљученог писаног уговора.

Детектив не сме испољавати субјективност, сујету и одређене сопствене интересе, а у свом раду се мора уздржавати сваког облика наклоности према било којим лицима са којима долази у контакт и подацима које обрађује, да објективно посматра све чињенице без пристрасности, користољубља или неких других аморалних мотива.

7. Принцип поверења и коректности

Детективи поступају искрено и поштено поштујући властити углед, углед професије и углед својих клијената.

Обавеза детектива је да корисника услуга упозна са својим могућностима у детективском деловању и да унапред не обећа успех, нарочито ако он није изванредан.

Детектив ни у једној ситуацији не сме да изневери поверење корисника услуга, а дужан је да чува његове тајне и да поштује његову приватност. Детектив је дужан да извештава клијента о свим прикупљеним чињеницама тако што информације морају да буду истините и потпуне, у мери у којој је то могуће.

Детектив мора да се уздржава од давања закључака о раду другог детектива или вршења неких делатности које би могле ићи на штету другог детектива, с тим што неће другом детективу уступити прикупљене чињенице које би могле ићи на штету клијента.

Детектив треба да клијента обавести потпуно, отворено и искрено о могућностима и процени изгледа за успех извршења услуге са проценом трошкова. У случајевима у којима није могућа процена трошкова унапред, детектив ће клијента обавестити о критеријумима наплате услуге.

8. Принцип стручности и усавршавања

Детектив мора да располаже знањем које ће му омогућити да стручно и, у складу са законским и подзаконским прописима, предузима мере и радње за које је овлашћен.

Детектив мора добро да познаје коришћење основних криминалистичких метода, нарочито оних радњи и мера за које је овлашћен да их предузима у току детективске делатности.

Детективи треба да се путем разних облика едукације, упознају и са страним искуствима и компаративном детективском праксом у циљу стицања нових знања, увећања стручности и професионалне спремности.

9. Принцип економичности

Детектив је дужан да предузима само оне радње које су потребне ради обављања уговореног детективног посла и да не одуговлачи своју делатност стварајући непотребне трошкове наручиоцу услуга.

Детектив је дужан да упозна странку са висином накнаде за уговорени посао, начином плаћања и условима за евентуалну измену наведене цене услуга.

Уколико током рада детектив дође у ситуацију да мора да предузме неопходне мере, прикупи нове информације, податке или доказе који подразумевају нове трошкове који прелазе уговорену цену услуга, детектив је дужан да тражи накнадну сагласност корисника услуга, уз објашњење о каквом је послу реч и да предочи оправданост предузетих мера.

Детектив не може да увећава трошкове који нису уговорени, при чему њихово повећање без сагласности странке не би било у складу са овим принципом.

Детектив је дужан да, придржавајући се принципа економичности, поступа у складу са принципима објективности, поверења и коректности.

10. Принцип хуманости

Детектив је дужан да поступа човечно, да предузима дозвољене радње и мере сагласно законским одредбама и општим моралним нормама, те да води рачуна о томе да обављајући уговорене послове не узрокује штетне последице наручиоца услуга или трећем лицу.

Детектив мора настојати да својим деловањем не чини погрешке и превиде који могу довести до тога да се не утврди објективно чињенично стање, односно да се узрокује узнемиравање јавности или да дође до угрожавања зајемчених слобода и права грађана.

Детектив у свом раду не сме да омаловажава људску личност, да угрожава сигурност људи или да не поштује туђу приватност и породични живот.

Детектив мора да поступа праведно, непристрасно и без дискриминације. На поступање не смеју утицати пол, раса, боја, језик, религијска, верска или политичка уверења, национално или друштвено порекло, национална, расна или етничка припадност, инвалидитет, узраст, сексуална оријентација, имовино стање, рођење или други статус.

III ЕТИЧКИ СТАНДАРДИ И ПРАВИЛА ПОНАШАЊА

1.

Детективска агенција је дужна да сваком запосленом обезбеди услове за остваривање и заштиту људских права, која се остварују унутар детективске агенције и поштовање права загарантованих Уставом и законима Републике Србије.

2.

Запослени су дужни да обављају послове на начин који неће умањити њихов углед и углед детективске агенције. Ван радног времена, запослени се не смеју понашати на начин који може имати негативан утицај по детективску агенцију и њену делатност.

3.

Детективи су дужни да подстичу професионалну сарадњу и да послове у детективским агенцијама врше одговорно и савесно, и да професионално испуњавају обавезе како према корисницима услуга, али тако и према другим детективима.

У свом деловању, детективи се морају придржавати 10 принципа садржаних у овом Кодексу, при чему су у обавези и да чувају људско достојанство.

4.

Детектив је дужан да кориснику услуга, на крају истраге, предочити само истините податке и чињенице, те непристрасан извештај, без обзира да ли је то позитивно или негативно за њега.

5.

Чланови Општег удружења детектива Србије се обавезују да неће тражити, примати или нудити мито, незакониту провизију или неку другу незакониту или неетичку повластицу, како посредно тако и непосредно, било у циљу закључења уговора или из других разлога.

Чланови Општег удружења детектива Србије се обавезују да неће закључивати уговоре са корисницима услуга о обављању послова који су у искључивој надлежности државних органа.

Чланови Општег удружења детектива Србије су дужни да усмеравају заједничке напоре према унапређивању и оплемењивању стандарда детективског позива.

IV НЕЕТИЧКА ПОНАШАЊА

1.

Детектив не сме да прихвати послове који нису спојиви с његовим позивом и који би могли штетити његовој независности и добром гласу, те части и угледу Општег удружења детектива Србије.

Детективи не смеју да шире гласине, које би штетиле угледу неког другог члана Општег удружења детектива Србије.

2.

Неетичким понашањем детектива, нарочито се сматра следеће:

- обављање послова без лиценце, овлашћења или уговора;
- противзаконито, непрофесионално или нестручно обављање детективских послова;
- наношење штете кориснику услуге или трећим лицима;
- одавање података или неовлашћено давање података трећим лицима;
- непоштовање договорене препоруке цена детективских услуга на нивоу Удружења;
- давање нетачних или непроверених података о раду других детективских агенција или детектива, чиме би била нанета штета њиховом угледу.

V ОДНОС ПРЕМА ПОСЛОВНИМ ПАРТНЕРИМА, КОРИСНИЦИМА УСЛУГА И ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА

1.

Сваки власник или директор у детективској агенцији, дужан је да својим понашањем доприноси позитивним пословним резултатима детективске агенције и детективске делатности у целини, а нарочито да:

- подстиче детективе на квалитетно и благовремено вршење послова;
- обезбеђује међусобну размену знања и искустава из добре праксе;
- подржава тимски рад и развија међусобно уважавање;
- подстиче на поштовање и сарадњу унутар агенције, као и са другим детективским агенцијама; и
- подржава и изграђује примерен однос према свим субјектима у окружењу.

2.

На захтев државних органа (полиција, суд, тужилаштво, и др.), детективска агенција је дужна да омогућити увид у све податке и активности и да одмах предузме све мере за отклањање примедби, или пропуста у раду, који су уочени кроз надзор и контролу надлежних државних органа.

VI МЕЂУСОБНИ ОДНОСИ ЗАПОСЛЕНИХ ДЕТЕКТИВА

1.

Комуникација између детектива заснива се на здравој пословној сарадњи, усклађеној са њиховим радним задацима и јасно исказаним очекивањима, на одговорности и узајамном поверењу и поштовању.

2.

У вршењу послова детективи су дужни да међусобно размењују мишљења и информације о појединим стручним питањима, ради пружања заједничког доприноса у постизању успеха детективске делатности и задовољења потреба клијената, водећи рачуна да не ометају друге детективе у вршењу редовних радних обавеза.

VII ОДНОС ПРЕМА СРЕДСТВИМА РАДА И ИМОВИНИ

1.

Детектив је дужан да се стара о ефективном и економичном управљању и коришћењу имовине детективске агенције.

Имовина се може користити једино и искључиво у пословне сврхе у име и за рачун детективске агенције.

2.

За сваку штету, која је настала због бахатог или немарног односа, детектив се обавезује на правичну накнаду, односно обештећење у договору са власником, или лицем које је претрпело штету.

VIII ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ НЕПОШТОВАЊА ЕТИЧКОГ КОДЕКСА

1.

Пријаву на понашање детектива и других запослених у агенцији, укључујући и руководиоца агенције које није у складу са овим Кодексом, могу поднети корисници услуга, запослени у детективској агенцији и трећа лица писаним путем. Пријава се подноси Општем удружењу детектива Србије у року од 60 дана од дана када је то понашање уочено.

2.

Удружење је дужно да правовремено делује и размотри све пријаве у којима се износи сумња у етичност понашања детектива или других запослених и да омогући активно учешће пријављених и других лица у поступку у циљу пружања исказа о наводима у конкретном поступку.

Извршни одбор Удружења или Комисија коју Извршни одбор формира ће испитати конкретан случај и предложити одговарајућу меру.

3.

Након прикупљених исказа лица у поступку по пријави на понашање детектива, одлучивање и изрицање мера за непоштовање овог Кодекса је у надлежности Извршног одбора Општег удружења детектива Србије или Комисије коју Извршни одбор за то формира и овласти.

4.

Одлука о изрицању мере за непоштовање Кодекса доноси се у року од 60 дана од дана подношења пријаве.

5.

Зависно од утврђеног чињеничног стања у току спровођења поступка, Удружење може изрећи следеће мере:

- *јавну опомену,*
- *покретање поступка за одузимање лиценце, односно забране обављања делатности,*
- *новчану казну те налог да надокнади узроковане штете,*
- *искључење из Удружења.*

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

1.

Повреде правила понашања овог Кодекса од стране детектива и других запослених, које су прописане законима и подзаконским актима, подлежу кривичној, прекршајној, дисциплинској и материјалној одговорности, у складу са тим актима.

Понашање запослених у детективској делатности које представља повреду овог Кодекса, а које није прописано законом и подзаконским актима, решава се по поступку у складу са одредбама овог Кодекса.

2.

Одговорно лице или оснивач детективске агенције, дужан је да све запослене и лица која се примају у радни однос у детективску агенцију упозна са одредбама овог Кодекса.

3.

Овај Кодекс се објављује на званичној интернет презентацији Општег удружења детектива Србије.

Удружење доставља Кодекс Министарству унутрашњих послова Републике Србије и свим члановима Удружења.

4.

Измене и допуне овог Кодекса вршиће се на начин и по поступку за његово доношење.

5.

Овај Кодекс ступа на снагу даном доношења.

У Београду,

Дана: _____

ПРЕДСЕДНИК

ОПШТЕГ УДРУЖЕЊА ДЕТЕКТИВА СРБИЈЕ

Проф.др Драган Триван